



KLOGERE PÅ MYCOPLASMA HOS KVÆG

STØTTET AF

mælkeafgiftsfonden

For tre år siden, da *Mycoplasma bovis* skabte store problemer i mange kvægbesætninger, satte man et stort projekt i gang. Det er nu afsluttet og har givet megen ny viden.

Det skabte stor forundring og frustration, da *Mycoplasma bovis* for tre år siden pludselig blussede op og rasede i adskillige kvægbesætninger rundt om i landet. Ganske vist var bakterien ikke nogen ukendt årsag til sygdom i danske kvægbesætninger, men udbruddene var mere aggressive og gav andre former for alvorlig sygdom. I flere besætninger måtte man aflive mange dyr. Det var ikke længere 'kun' de klassiske mycoplasma-yverbetændelser blandt malkekøerne og lungebetændelse hos slagtekalvene.

For at forstå det nye og anderledes billede satte branchen et stort projekt i gang i samarbejde med Københavns Universitet (KU) og Veterinærinstituttet på DTU. Projektet blev afsluttet i december 2015. Resultaterne har gjort os væsentligt klogere på *Mycoplasma bovis*, men efterlader også ubesvarede spørgsmål.

MERE AGGRESSIV TYPE

For at forstå, hvorfor symptomerne var mere voldsomme end hidtil set, sammenlignede forskerne arvemassen i bakterier fra ældre mycoplasmatilfælde med arvemassen fra de bakterier, som man isolerede fra de nye udbrud. De fandt, at arvemassen var anderledes i de 'nye' bakterier. Der var tale om en ny og mere aggressiv type. Og det var vel at mærke den samme type, man fandt i besætninger i hele landet.

"Den nye type giver ikke bare værre sygdom, men har også spredt sig meget effektivt," fortæller professor Liza Rosenbaum Nielsen, KU, som har deltaget i projektet.

Den samme type er også fundet i Finland og Ungarn. Det er dog langt fra sikkert, at bakterien er kommet derfra.

”Den kan sagtens være i mange andre lande, hvor de bare ikke har testet for den” forklarer hun.

BESÆTNINGER MED ØGET RISIKO FOR UDBRUD

Tankmælksscreeninger viste, at omkring 500 af landets malkekvægsbesætninger testede positivt for mycoplasma. Alligevel var det, ifølge landmændene, kun i nogle af de besætninger, at sygdommen gik i udbrud. For at finde svaret på hvorfor, undersøgte forskerne risikofaktorerne for at få et sygdomsudbrud i besætningen, når der var tegn på, at bakterien var i besætningen. Resultatet viste, at risikoen for udbrud var værre i besætninger, hvor mange personer håndterede dyrene – oftest større besætninger. Desuden var der større risiko for udbrud i besætninger med fælles kælvningsboks, manglende brug af sygebokse, manglende holdopdeling i ungdyrstalden samt kontakt mellem kalve og ældre aldersgrupper.

OVERVÅGNING ER VANSKELIG

Et af målene med projektet var at etablere et overvågningsprogram for *Mycoplasma bovis* i stil med dem, vi kender for andre sygdomme.

”Det er dog ikke umiddelbart muligt med den viden og de testmuligheder, vi har til rådighed i dag,” siger Liza Rosenbaum Nielsen:

”Sygdommen udvikler sig meget hurtigt i dyrene og besætningerne – både i forhold til spredning, opblussen, og falden til ro igen. Det betyder, at hvis vi skal kunne påvise, hvilke besætninger der er smittede, og hvilke der ikke udgør en smittefare, så skal der testes meget hyppigere end ved fx salmonella og BVD, og så bliver det væsentligt dyrere,” fortæller Liza Rosenbaum Nielsen. Hun tilføjer, at tankmælksprøverne desuden kun viser smitte hos køerne – dvs. der kan sagtens være masser af sygdom blandt ungdyrene, uden at det kommer til udtryk i tankmælkstestene. Der er altså nogle udfordringer med denne bakterie, der gør, at det skulle være en helt anden type overvågning end den, vi kender i dag.

Projektet har således givet stor viden om *Mycoplasma bovis*, som man fremadrettet kan bruge i rådgivningen. Men der er stadig ubesvarede spørgsmål, som der skal arbejdes videre med at besvare.

Læs også:

[Mycoplasma udbredt i slagtekalvebesætninger](#)

[Dødeligheden hos leverandøren har stor betydning for slagtekalveproducenten](#)

Artiklen har været bragt i kvægNYT nr. 3 – 2016

